

Lokale råvarer mindsker CO2-udslip

Midt i Ugen nr. 113 Onsdag d. 2. december 2009
Af FoodDTU

Omtanke i menuplanlægningen og brug af lokale råvarer kan spare CO2 i den offentlige bespisning

Kylling i stedet for oksekød, sild og makrel i stedet for rejer og torsk. Det er opskriften på en reduktion på 14 % i CO2-udledningen fra to produktionskøkkener, der leverer mad til 1350 ældre i Lyngby-Taarbæk kommune. Tallene stammer fra et projekt, som Den kommunale Madservice i Lyngby-Taarbæk har udført i samarbejde med DTU's videnskabsbutik og Danmarks Naturfredningsforening.

Mad, sundhed og klima

"Forsøget viser, at man kan spare CO2 med enkelte udskiftninger i menuerne", siger Lars Krogsgaard Madsen, studerende ved DTU Management. "Man kan erstatte oksekød med lyst kød som svinekød eller kylling, hvis man vil gå endnu videre, kan man erstatte noget af kødet med grøntsager. Så kan man endelig sørge for, at de råvarer, man bruger, er lokalt producerede og i sæson". Den klimavenlige mad er for det meste også den sundeste: Flere grove grøntsager og kornprodukter og færre animalske produkter i form af kød og mejeriprodukter gavner både klima og sundhed. "Når det drejer sig om ældre, har vi selvfølgelig taget forskellige hensyn", forklarer Lars Krogsgaard Madsen. "Mange ældre er småtspisende, og har brug for kalorierig mad – ligesom vi må tage hensyn til at maden skal være let at tygge. Maden må også gerne minde om måltider, de ældre kender i forvejen". Det betyder bl.a., at man ikke kan undvære det energiholdige kød helt – de ældre kan ofte ikke overkomme at spise en større mængde grøntsager. Det betyder også, at der ikke skal være linser og ris i maden, dels fordi de kan sætte sig i de forlorte tænder, dels fordi det er mad, de ældre ikke er vant til at spise.

Produktionsleder Sabrina Skotte fra Baunehøj i Lyngby, det ene af de to produktionskøkkener, der deltog i projektet, fortæller, at man er begyndt at indarbejde nogle af resultaterne i den daglige menuplanlægning. "Det er lettest om sommeren, hvor vi har adgang til friske, danske grøntsager", forklarer hun. "Fordi vi har aftenvagter, har personalet tid til at gøre de friske grøntsager i stand – men af budgethensyn er vi nogle gange nødt til at bruge frostvarer. Der er også særlige retter, hvor vi ikke kan leve helt op til CO2-reduktionen". Sabrina Skotte forklarer, at det først og fremmest er plejepersonalet, og ikke de ældre, der har bemærket de små forandringer i menuerne.

Database og CO2-pyramide

I forsøget indgik menuplaner med 30 forskellige menuer og tilhørende opskrifter fra kommunens to produktionskøkkener. Beregningerne viste, at de to køkkeners samlede CO2-udledning på 578 ton CO2 pr år ved hjælp af de foreslåede menuændringer kan reduceres til 497 ton. Forskerne brugte data fra en svensk livscyklusanalyse af 150 almindelige fødevarer i beregningerne. Nogle af fødevarerne indgår flere gange i tabellerne – de kan være forarbejdet på forskellig måde eller stamme fra forskellige lande. I livscyklusanalysen indgår bl.a. energiforbruget til produktion og forarbejdning – men ikke energiforbrug til emballering, transport, produktion af udstyr, opvask og affaldshåndtering. "Det mest klimavenlige kød er kyllingekød, som kun udleder en tredjedel af de drivhusgasser, der stammer fra drøvtyggere – som også udleder en del metan", fortæller Lars Krogsgaard Madsen. "Og hvis man ser på fisk og skaldyr, udleder et kg rejer 20 kg CO2-ækvivalenter, mens et kg muslinger kun udleder ca. en tiendedel heraf – denne forskel skyldes at der bruges mere brændstof til at fange rejerne, mens muslingerne lever nær kysten". Projektet "Måltiders Klimapåvirkning" er udført i regi af DTU's Videnskabsbutik. Videnskabsbutikken fungerer som en 'åben dør' til DTUs forskning for folk, der ikke sædvanligvis har kontakt med universitetsverdenen, og løser ikke-kommercielle opgaver for bl.a. foreninger, organisationer og enkeltpersoner.

Kontakt: Lars K. Madsen, llars_10@hotmail.com



Resultaterne fra projektet er tydeliggjort i en 'CO₂-pyramide', med de mindst belastende fødevarer, man skal spise flest af, i den nederste del af pyramiden. Kilde: "Måltiders Klimapåvirkning", DTU.